

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

**Besluit van ...
tot wijziging van het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs in verband
met de introductie van een experiment op het terrein van flexibel studeren in
het hoger onderwijs**

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken, gedaan in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken;

Gelet op artikel 1.7a, eerste en tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van xxx, nr. xxx);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken, uitgebracht in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I Wijziging van het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs

Het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 1, onderdeel bb, worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:

cc. experiment flexstuderen: experiment als bedoeld in artikel 17b;
dd. studiejaar: tijdvak dat begint op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar.

B

In artikel 2 wordt "die deelneemt aan het experiment leeruitkomsten, het experiment accreditatie onvolledige opleidingen of het experiment educatieve module" vervangen door: die deelneemt aan een experiment in de zin van dit besluit.

C

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Onverminderd artikel 5a.12 van de wet, zorgt het bestuur van een instelling voor hoger onderwijs die deelneemt aan een experiment in de zin van dit besluit ervoor dat in geval van beëindiging van het desbetreffende experiment de onderwijscontinuïteit voor de betrokken studenten is gewaarborgd.

2. Na het derde lid worden twee nieuwe leden toegevoegd, luidende:

4. Het bestuur van een bekostigde instelling voor hoger onderwijs die deelneemt aan het experiment flexstuderen stelt de medezeggenschapsraad, of in geval van een universiteit, de universiteitsraad, in de gelegenheid te adviseren over de inrichting van het desbetreffende experiment.

5. Indien het bestuur van een bekostigde instelling voor hoger onderwijs die deelneemt aan het experiment flexstuderen, op grond van de artikelen 9.30, eerste lid, of 10.16a, eerste lid, van de wet heeft besloten dat de Wet op de ondernemingsraden met uitzondering van hoofdstuk VIIB van toepassing is, stelt het bestuur het orgaan dat is ingesteld op grond van de medezeggenschapsregeling, bedoeld in de artikelen 9.30, derde lid, tweede volzin, of 10.16a, derde lid, tweede volzin, in de gelegenheid te adviseren over de inrichting van het experiment.

D

Aan artikel 4, eerste lid, wordt na de tweede volzin de volgende volzin toegevoegd:
Onze Minister evalueert uiterlijk in 2022 het experiment flexstuderen.

E

In artikel 5 wordt "het experiment leeruitkomsten, het experiment accreditatie onvolledige opleidingen of het experiment educatieve module" vervangen door: een experiment in de zin van dit besluit.

F

Na hoofdstuk 2 wordt een nieuw hoofdstuk 2a ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 2a. Experiment flexstuderen

Artikel 17a. Experiment flexstuderen; bijzondere begripsbepaling.

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder deelnemende instelling: een universiteit als bedoeld in de onderdelen a en b van de bijlage behorende bij de wet, of een hogeschool als bedoeld in onderdeel g van die bijlage, die deelneemt aan het experiment flexstuderen.

Artikel 17b. Experiment flexstuderen; inhoud

1. Een deelnemende instelling kan een student die is ingeschreven voor een voltijdse bachelor- of masteropleiding de mogelijkheid bieden die opleiding, of een deel daarvan, flexibel te volgen, waarbij
 - a. de hoogte van het collegegeld wordt bepaald door de omvang van het onderwijs dat de student van plan is te volgen, en
 - b. de student uitsluitend het onderwijs volgt waarvoor hij collegegeld betaalt.
2. Uitsluitend studenten die het volledig wettelijk collegegeld als bedoeld in artikel 7.45a van de wet verschuldigd zijn en die, voor zover het studenten aan een bacheloropleiding betreft, hun propedeutisch examen als bedoeld in artikel 7.8, derde lid, van de wet hebben behaald of geen afwijzing hebben ontvangen als bedoeld in artikel 7.8b, derde lid, van de wet kunnen deelnemen aan het experiment.
3. Het collegegeldtarief voor het volgen van onderwijs, bedoeld in het eerste lid, bedraagt voor onderwijs met een studielast van één studiepunten, het bedrag van het wettelijk collegegeld, geldend voor het desbetreffende studiejaar, gedeeld door 60 en vermeerderd met 15 procent van dat breukdeel.

Artikel 17c. Experiment flexstuderen; omvang

1. Een deelnemende instelling laat in een studiejaar niet meer studenten toe tot het experiment flexstuderen dan 10 procent van het totaal aantal studenten dat in het daaraan voorafgaande studiejaar was ingeschreven bij alle voltijdse opleidingen bij die instelling.
2. Per studiejaar laat een deelnemende instelling maximaal 1000 nieuwe studenten toe tot het experiment flexstuderen.
3. Vanaf het studiejaar 2021-2022 kunnen geen nieuwe studenten aan het experiment flexstuderen deelnemen.

Artikel 17d. Experiment flexstuderen; duur

Het experiment flexstuderen duurt van 1 september 2017 tot 1 september 2023, tenzij Onze Minister een besluit neemt als bedoeld in artikel 17h, tweede lid.

Artikel 17e. Experiment flexstuderen; doel

Met het experiment flexstuderen wordt beoogd te onderzoeken of het aanbieden van hoger onderwijs als bedoeld in artikel 17b leidt tot een toegankelijker aanbod van voltijds hoger onderwijs, dat beter aansluit bij de behoeften van studenten en daardoor leidt tot meer tevredenheid van en ontplooiingsmogelijkheden voor studenten en tot minder uitval.

Artikel 17f. Experiment flexstuderen; afwijkingen van de wet

1. In verband met het experiment flexstuderen wordt afgeweken van de artikelen 7.34, eerste lid, onderdelen a en b, 7.43 en 7.48 van de wet.
2. Het bestuur van een deelnemende instelling kan in verband met het experiment flexstuderen ten aanzien van een deelnemende student afwijken van de artikelen 7.47 en 7.51 tot en met 7.51i van de wet.

Artikel 17g. Experiment flexstuderen; evaluatiecriteria

Onze Minister evalueert het experiment flexstuderen op basis van het volgende criterium: de mate waarin het aanbieden van hoger onderwijs als bedoeld in artikel 17b bijdraagt aan een toegankelijker aanbod van hoger onderwijs, dat beter aansluit bij de behoeften van studenten en daardoor leidt tot meer tevredenheid van en ontplooiingsmogelijkheden voor studenten en tot minder uitval.

Artikel 17h. Experiment flexstuderen; tussentijdse toets

1. Onze Minister toetst het experiment flexstuderen tussentijds in het studiejaar 2018-2019 en onderzoekt daarbij in het bijzonder:
 - a. of de belangstelling voor deelname aan het experiment flexstuderen bij studenten toereikend is met het oog op een betekenisvolle evaluatie; en
 - b. of voortzetting van het experiment flexstuderen verantwoord is uit een oogpunt van financiële beheersbaarheid en organisatorische uitvoerbaarheid.
2. Indien de uitkomsten van de tussentijdse toets, bedoeld in het eerste lid, naar het oordeel van Onze Minister negatief zijn, kan Onze Minister, na overleg met de deelnemende instellingen, het experiment met ingang van het studiejaar 2019-2020 beëindigen.

Artikel 17i. Experiment flexstuderen; deelname door instellingen

Aan het experiment flexstuderen kan uitsluitend worden deelgenomen door universiteiten als bedoeld in de onderdelen a en b van de bijlage behorende bij de wet, en door hogescholen als bedoeld in onderdeel g van die bijlage.

Artikel 17j. Experiment flexstuderen; aanvraag om toestemming voor deelname

1. Voor deelname aan het experiment flexstuderen is toestemming van Onze Minister vereist.
2. Een universiteit of een hogeschool die toestemming wenst te verkrijgen voor deelname aan het experiment flexstuderen, dient daartoe voor 1 maart 2017 bij Onze Minister een aanvraag in.
3. In de aanvraag maakt de aanvrager inzichtelijk hoe het experiment bij de instelling zal worden vormgegeven.

Artikel 17k. Experiment flexstuderen; toestemming voor deelname

1. Onze Minister neemt na ontvangst van de aanvragen binnen zes weken gelijktijdig een besluit over de voor 1 maart 2017 ingediende aanvragen tot deelname aan het experiment flexstuderen.
2. Onze Minister verleent uitsluitend toestemming voor deelname aan het experiment flexstuderen, indien de aanvraag het doel, bedoeld in artikel 17e, in voldoende mate ondersteunt.
3. Toestemming wordt geweigerd, indien uit de aanvraag niet blijkt dat het bevoegde medezeggenschapsorgaan, bedoeld in artikel 3, vierde en vijfde lid, heeft ingestemd met het voornemen tot deelname aan het experiment flexstuderen.
4. Toestemming kan worden geweigerd, indien honorering van de aanvraag in verband met de wenselijke omvang van het experiment flexstuderen de uitvoerbaarheid daarvan ernstig zou bemoeilijken.
5. Bij het besluit tot verlening van toestemming en in voorkomend geval bij het selecteren van deelnemende instellingen betreft Onze Minister de variëteit van de ingediende plannen en de mate waarin de plannen zijn uitgewerkt.

Artikel 17l. Experiment flexstuderen; voorwaarde voor uitvoering

Bij onvoldoende belangstelling voor deelname aan het experiment flexstuderen of indien er onvoldoende voor het doel, bedoeld in artikel 17e, geschikte plannen zijn ingediend, kan Onze Minister besluiten het experiment flexstuderen niet uit te voeren.

Artikel 17m. Experiment flexstuderen; rechten en verplichtingen van de student

1. Deelname aan het experiment flexstuderen geeft de student het recht uitsluitend deel te nemen aan het onderwijs waarvoor hij overeenkomstig artikel 17b betaalt. Artikel 7.48 van de wet is niet van toepassing.
2. De student die deelneemt aan het experiment flexstuderen, kan gedurende het studiejaar volgens door de instelling vastgestelde regels van procedurele aard alsnog kiezen voor het volgen van voltijds onderwijs tegen volledig wettelijk collegegeld. In dat geval betaalt de student het resterende deel van het wettelijk collegegeld naar rato van de omvang van het resterende deel van het desbetreffende studiejaar. In een studiejaar betaalt de deelnemende student in totaal niet meer dan het bedrag van het wettelijk collegegeld, geldend voor het desbetreffende studiejaar vermeerderd met 15 procent van dat bedrag.
3. Een student die deelneemt aan het experiment flexstuderen verstrekt desgevraagd nadere informatie aan de deelnemende instelling waar hij is ingeschreven in verband met de deelname aan het experiment flexstuderen door de instelling en de monitoring, evaluatie en effectmeting van het experiment flexstuderen door Onze Minister.

Artikel 17n. Experiment flexstuderen; bevoegdheden van het instellingsbestuur

1. Met inachtneming van dit besluit richt het bestuur van een deelnemende instelling het experiment flexstuderen naar eigen inzicht in.
2. Het bestuur van een deelnemende instelling kan in verband met de uitvoering van het experiment flexstuderen afwijken van de verplichting jegens een deelnemende student tot het bieden van financiële ondersteuning, bedoeld in de artikelen 7.51 tot en met 7.51i van de wet, indien die ondersteuning in verband met de deelname van de student aan het experiment flexstuderen niet nodig is.
3. Het bestuur van een deelnemende instelling kan in verband met de uitvoering van het experiment flexstuderen de wijze van betalen van het collegegeld, bedoeld in artikel 17b, derde lid, regelen.

Artikel 17o. Experiment flexstuderen; verplichtingen van het instellingsbestuur

1. Het bestuur van een deelnemende instelling voert het experiment flexstuderen overeenkomstig de aanvraag uit.
2. Het bestuur van een deelnemende instelling neemt zodanige maatregelen dat studenten die deelnemen aan het experiment flexstuderen uitsluitend onderwijs kunnen volgen en uitsluitend tentamens kunnen afleggen in de vakken van de opleiding waarvoor zij betalen.
3. Het bestuur van een deelnemende instelling maakt de inrichting van het experiment flexstuderen binnen de instelling tijdig bekend. De informatie, bedoeld in de eerste volzin, betreft in ieder geval de volgende onderwerpen:
 - a. een vermelding van de voltijdse bachelor- of masteropleidingen waarop het experiment flexstuderen betrekking heeft;
 - b. de wijze van aanmelding door studenten voor het experiment flexstuderen;

- c. de maximaal tot het experiment flexstuderen toe te laten studenten en de in verband daarmee vastgestelde selectiecriteria en –procedure;
 - d. een regeling voor het herkansen van tentamens en de geldigheidsduur van tentamenresultaten;
 - e. het maximum aantal, al dan niet aaneengesloten, studie jaren, dat een student kan deelnemen aan het experiment flexstuderen;
 - f. de wijze waarop het instellingsbestuur de overstap door studenten van deelname aan het experiment flexstuderen naar het volgen van regulier voltijds hoger onderwijs, bedoeld in artikel 17m, tweede lid, en omgekeerd in procedurele en financiële zin heeft geregeld;
 - g. de wijze waarop het bestuur gebruik maakt van de bevoegdheden, bedoeld in artikel 17n, tweede en derde lid;
 - h. het handhavingsbeleid van het bestuur in verband met de verplichting bedoeld in het tweede lid; en
 - i. de inhoud van de informatieverplichting voor studenten bedoeld in artikel 17m, derde lid.
4. De aspecten, bedoeld in het derde lid, onderdelen a en d, worden vastgesteld in de onderwijs- en examenregeling.
5. Het bestuur van een deelnemende instelling rapporteert jaarlijks in het verslag, bedoeld in artikel 2.9 van de wet, aan Onze Minister over de uitvoering van het experiment flexstuderen in het voorafgaande kalenderjaar.
6. Het bestuur van een deelnemende instelling verstrekt desgevraagd nadere informatie aan Onze Minister in verband met de deelname aan en monitoring, evaluatie en effectmeting van het experiment flexstuderen.
7. Onze Minister kan een deelnemende instelling in verband met het experiment flexstuderen andere, op de individuele instelling of op een categorie instellingen voor hoger onderwijs afgestemde verplichtingen opleggen.

G

In artikel 33 wordt "1 juli 2022" vervangen door: 1 januari 2025.

Artikel II Wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008

Na hoofdstuk 6 van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 wordt een nieuw hoofdstuk 6A ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 6A. Experimenten.

Artikel 6.6. Experiment flexstuderen.

Van 1 september 2017 tot en met 31 augustus 2023 wordt onder "opleiding van eerste inschrijving" begrepen:

1° opleiding waarvoor een student het collegegeld, bedoeld in de artikelen 7.43, eerste lid, van de wet, is verschuldigd en waarvoor geen vermindering of vrijstelling van het betalen van collegegeld op grond van de wet is verkregen, tenzij er sprake is van een vermindering als bedoeld in artikel 7.48, derde en vierde lid, of,

2° opleiding waarvoor een persoon die het collegegeld, bedoeld in artikelen 7.43, tweede lid of 7.44 van de wet is verschuldigd, zich als eerste heeft ingeschreven;

3° opleiding waarvoor een student collegegeld als bedoeld in artikel 17b van het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs heeft betaald.

Artikel III Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

Nota van toelichting

Algemeen

1. Achtergronden

Op 14 december 2015 heeft de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap tijdens het Algemeen Overleg over de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 'De Waarde(n) van weten' toegezegd gevolg te geven aan de motie¹ van de leden Mohandis en Duisenberg om een 'experiment eigen regie bij studiepuntbekostiging' op te zetten, waarmee wordt onderzocht in hoeverre flexibiliteit en maatwerk bij een studie kunnen ontstaan als studenten alleen hoeven te betalen voor de vakken die zij daadwerkelijk van plan zijn te gaan volgen.

Deze motie volgde op een plan van de LSVb ('Het nieuwe leren is Flexstuderen'), waarin de LSVb, na overleg met de Universiteit en Hogeschool van Amsterdam, een voorzet heeft gedaan om het mogelijk te maken dat studenten die hun studie willen of moeten combineren met andere taken, kunnen betalen naar rato van de omvang van het onderwijs dat ze van plan zijn te volgen. Op dit moment moet een student, ook in een periode van minder studieactiviteit, voor het volledige jaar collegegeld betalen, ongeacht de hoeveelheid vakken die hij gedurende deze periode heeft kunnen volgen en afmaken. Dat kan nadelig zijn voor studenten met problemen, (chronische) ziekte of zorgtaken, en voor studenten die extra ambitie buiten hun studie hebben, bestuursfuncties willen vervullen of participeren in medezeggenschapsorganen.

Door studenten alleen te laten betalen voor het onderwijs dat zij van plan zijn te volgen, zal de keuzevrijheid en de zelfontplooiing van de student meer centraal komen te staan. Door de regie meer bij de student te leggen, krijgen zij de ruimte hun studie in te richten op een manier die past bij hun eigen omstandigheden. Dat stimuleert studenten verder te kijken en het beste uit zich zelf te halen. Het plan past binnen de context van een constant veranderende samenleving en arbeidsmarkt. Het voorstel zou een impuls kunnen bieden om het hoger onderwijs te zien als startpunt van een leven lang leren.

Het experiment dat wordt voorgesteld in de bovengenoemde motie biedt een aanvulling op de thans bestaande mogelijkheden voor voltijdstudenten om (tijdelijk) hun studie te combineren met andere taken. Alternatieven die studenten nu hebben zijn het profileringsfonds, deeltijdonderwijs (in sommige gevallen) of (tijdelijk) stoppen met studeren. Het profileringsfonds biedt mogelijkheden om voorzieningen te treffen voor deze studentengroep. Uitbreiding van de bestaande profileringsdoelgroepen met flexstudenten kan echter de budgetten voor het profileringsfonds onder druk zetten. Daarnaast is het voor de student die aanspraak maakt op het profileringsfonds noodzakelijk om vooraf het volledige collegegeld te betalen. Dat werkt belemmerend, omdat de student dan een aanzienlijk bedrag moet voorfinancieren voordat hij of zij de uitkering uit het profileringsfonds ontvangt. Tenslotte zullen niet alle studenten die zouden willen flexstuderen ook aanspraak kunnen maken op vergoeding uit het profileringsfonds. De student zou ook kunnen kiezen om in deeltijd te gaan studeren, maar niet iedere opleiding is in deeltijd beschikbaar. Daarbij hebben deeltijdstudenten geen recht op studiefinanciering en biedt ook het deeltijd onderwijs niet de mogelijkheid (tijdelijk) slechts een deel van het jaar te studeren waarbij het collegegeld naar rato kan worden betaald. Een student die (tijdelijk) minder tijd heeft voor de studie zou ervoor kunnen kiezen zich uit te schrijven. Nadelig is dan dat hij of zij helemaal geen onderwijs

¹ Tweede kamer, vergaderjaar 2015-2016, 31 288 nr. 504

meer volgt en los dreigt te raken van de studieomgeving. De vrees bestaat dat de drempel om de studie weer op te pakken dan relatief hoog zal zijn.

2. Inhoud van dit besluit

In dit besluit wordt een nieuw experiment op het terrein van flexibilisering van het voltijdse hoger onderwijs vormgegeven: het experiment "flexstuderen". Artikel 1.7a, eerste en tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) vormt de juridische basis voor dit experiment.

Artikel 1.7a van de WHW verlangt dat een experiment waarbij wordt afgeweken van die wet op het niveau van een algemene maatregel van bestuur wordt geregeld. Daarin dienen onder meer doel, duur en evaluatie worden geregeld. Ook dient te worden geregeld op welke wijze van de wet wordt afgeweken.

Omdat het experiment flexstuderen de flexibilisering van het hoger onderwijs als onderwerp heeft, hoort het thuis bij de drie andere experimenten op dit terrein. Gedoeld wordt op het experiment leeruitkomsten, dat het verzorgen van hoger onderwijs in de vorm van leeruitkomsten betreft, het experiment accreditatie onvolledige opleidingen, dat het mogelijk maakt ook een deel van een opleiding te laten accrediteren en het experiment educatieve module, dat meer flexibiliteit aanbrengt in de route naar het leraarschap. Vanwege de inhoudelijke verwantschap is er voor gekozen aan het Besluit experimenten flexibilisering hoger onderwijs een nieuw hoofdstuk toe te voegen. Bij de onderhavige wijziging van het Besluit experimenten flexibilisering hoger onderwijs is de structuur van het te wijzigen besluit zoveel mogelijk overgenomen. In het nieuwe hoofdstuk 2a worden 15 nieuwe artikelen geïntroduceerd, waarin het experiment flexstuderen wordt vormgegeven.

In geval van het experiment flexstuderen wordt afgeweken van artikel 7.34 van de WHW waarin is geregeld waarop een student als gevolg van zijn inschrijving recht heeft. Die rechten worden in dit experiment beperkt tot die onderdelen van de opleiding die het onderwijs dat de student daadwerkelijk wenst te volgen en waarvoor hij heeft betaald. Dit is in zekere zin de kern van het experiment. Ook wordt afgeweken van de artikelen die regelen dat een student die aanspraak maakt op wettelijk collegegeld, voor het volgen van een voltijdse opleiding het volledige wettelijke collegegeld is verschuldigd. In het kader van dit experiment wordt de omvang van die verplichting immers bepaald door de omvang van het onderwijs waarvoor de student betaalt.

Het experiment flexstuderen is geen experiment op het terrein van de inrichting van opleidingen. Het gaat om "reguliere" voltijdse opleidingen die qua inhoud niet veranderen. Er is om die reden geen bijzondere rol weggelegd voor de Inspectie van het Onderwijs of de NVAO in verband met de kwaliteitsborging van de opleidingen. Het experimentele is gelegen in de keuzevrijheid voor studenten wat betreft het studietempo, doordat zij alleen collegegeld hoeven te betalen voor het onderwijs dat zij van plan zijn te volgen.

Het besluit behelst een aantal waarborgen voor een verantwoorde uitvoering van het experiment. Daarbij valt te denken aan goede informatie aan studenten, een zorgplicht voor studenten in geval van beëindiging van flexstuderen of van het experiment en de mogelijkheid van beëindiging van het experiment bij een instelling als de voorschriften van de algemene maatregel van bestuur niet naar behoren worden nageleefd.

Daarnaast is toestemming nodig van de minister om als instelling aan het experiment te kunnen deelnemen. Aldus wordt bevorderd dat het om serieuze plannen gaat, die tot zinvolle informatie kunnen leiden. De minister toetst daarop.

3. Doelstelling van het experiment

Het doel van het experiment flexstuderen is te onderzoeken of:

- het aan studenten bieden van meer flexibiliteit en maatwerk in het voltijdse hoger onderwijs, door hen de mogelijkheid te geven het wettelijke collegegeld te betalen naar rato van de omvang van het te volgen onderwijs;

leidt tot:

- een toegankelijker aanbod van het voltijdse hoger onderwijs, zodat studenten hun studie beter kunnen combineren met andere activiteiten die zij (tijdelijk) naast hun voltijdsstudie willen of moeten ondernemen,
- en daardoor tot meer tevredenheid van en ontplooiingsmogelijkheden voor studenten en tot minder uitval.

Aldus zou een impuls worden geboden om het hoger onderwijs te zien als startpunt van een leven lang leren.

Tevens zal gedurende de looptijd van het experiment in beeld worden gebracht welke gevolgen een structurele wettelijke inbedding van het flexstuderen zou hebben voor de bekostigingssystematiek.

4. Beoogde effecten

Een beoogd effect is dat meer flexibiliteit het hoger onderwijs toegankelijker maakt voor studenten die (tijdelijk) naast hun studie andere taken oppakken. Door te flexstuderen kunnen studenten de meerkosten beperken die zijn verbonden aan het spreiden van een opleiding over een langere periode. Zo worden zij niet meer zo absoluut voor de keuze gesteld of zij de andere taken moeten laten vallen om zich volledig op hun studie te richten, dan wel moeten stoppen met studeren, als zij de taken niet kunnen of willen laten vallen. Het experiment zou zo kunnen bijdragen aan een onderwijsaanbod dat beter aansluit bij de specifieke behoeften van de student, zodat iedere student het beste uit zichzelf kan halen.

Omdat studenten beter in staat worden gesteld hun nevenactiviteiten te combineren met hun studie, profiteren ze van de ontwikkelingsmogelijkheden die dat hen biedt. De medestudenten profiteren wanneer studenten de ervaring en kennis die zij naast hun studie opdoen kunnen gebruiken in de collegezaal. Dit kan de verbinding tussen het hoger onderwijs en de samenleving ten goede komen.

In het experiment wordt onderzocht of studenten behorende tot de doelgroep minder uitvallen dan nu het geval is. Het experiment kan er immers toe leiden dat studenten behorende tot de doelgroep minder snel geneigd zullen zijn (tijdelijk) te stoppen met studeren en vaker een diploma halen, omdat zij beter worden gefaciliteerd in het combineren van de studie met andere activiteiten die zij ondernemen.

Ook wordt beoogd met het experiment uit te zoeken of flexstuderen doelmatig is. Uit het experiment zal moeten blijken of het financieel houdbaar is te investeren in deze vorm van flexibilisering en of het praktisch en organisatorisch voor de instelling haalbaar is, mede in relatie tot de uitvoeringslasten (bij onder andere DUO, Studielink en instellingen) en de administratieve lasten. Het voorgaande is van belang in geval van omzetting in een bestendige regeling in de toekomst.

Ten slotte beoogt het experiment studenten een impuls te bieden om het hoger onderwijs te zien als startpunt van een leven lang leren, door hen meer regie te geven over het tempo van studeren en het combineren van studeren met andere taken. Dit zal naar verwachting niet uit de evaluatie blijken, omdat dit effect pas op langere termijn zichtbaar wordt.

5. Hoofdpijnen van het experiment flexstuderen

Het experiment flexstuderen voorziet er in dat het voor een (beperkte) groep voltijdstudenten aan deelnemende instellingen mogelijk wordt om collegegeld te betalen op basis van het aantal vakken dat zij van plan is te volgen. Het wettelijk collegegeld wordt voor deze "flexstudent" per studiepunt berekend. De flexstudent behoudt zijn eventuele aanspraak op studiefinanciering. Zo ontstaat er meer ruimte voor de student om een voltijdstudie te combineren met (tijdelijke) andere activiteiten, zoals bestuurswerk, topsport, werk, een eigen onderneming of zorgtaken. Ook (chronische) ziekte kan een reden zijn om tijdelijk op een lager tempo te studeren. De aan het experiment deelnemende instellingen zijn vrij om het experiment nader in te vullen binnen de kaders van dit besluit.

- Selectiecriteria deelnemende instellingen

Het is de bedoeling dat het experiment een beperkte schaal heeft omwille van de uitvoerbaarheid en beheersbaarheid en om te voorkomen dat voor het experiment de rijksbekostigingssystematiek ingrijpend moet worden gewijzigd. Gedacht wordt aan drie hogescholen en drie universiteiten. Hiervan kan tot op zekere hoogte afgeweken worden in verband met het aantal aanmeldingen.

Indien zich meer instellingen aanmelden dan wenselijk gezien de uitvoerbaarheid, vindt selectie plaats. De minister neemt gelijktijdig een besluit over de ingediende aanvragen, dit zal binnen zes weken plaatsvinden. De minister zal bij de selectie rekening houden met variëteit (qua deelnemende instellingen, qua ingediende plannen en qua doelgroepen waarop de plannen zich richten). Ook zal de mate waarin het plan door de geïnteresseerde instelling is uitgewerkt en de mate waarin de door de instelling geformuleerde voorwaarden aansluiten bij de doelstelling van het experiment meegewogen worden.

In ieder geval dienen deelnemende hogescholen en universiteiten instemming van de medezeggenschap te hebben voor deelname. Aangezien op instellingsniveau over deelname aan het experiment wordt besloten, ligt voor de hand dat de centrale medezeggenschapsorganen (universiteitsraad, studentenraad voor de universiteiten, respectievelijk de medezeggenschapsraad dan wel studentenraad voor de hogescholen) betrokken worden bij het voornemen tot deelname.

Daarnaast heeft het medezeggenschapsorgaan adviesrecht over de inrichting van het experiment. Het ligt voor de hand dat de inrichting van het experiment ook op instellingsniveau wordt besproken. Indien en voor zover de inrichting van het experiment echter meer op opleidingsniveau of faculteitsniveau plaatsvindt, lijkt het logisch dat in dat geval de medezeggenschap op dat niveau betrokken zal worden. De deelnemende instelling kan deze afweging maken.

- Welke opleidingen?

Het experiment staat open voor zowel voltijdse bekostigde bachelor- als masteropleidingen, zowel in het hoger beroepsonderwijs als het wetenschappelijk onderwijs. Het is aan de deelnemende instellingen zelf om te bepalen welke opleidingen kunnen meedoen aan het experiment. Gedacht kan worden aan het uitsluiten van opleidingen aan een University College, aangezien dat onderwijsconcept in de weg lijkt te staan aan flexstuderen.

- Voor welke studenten?

Flexstuderen is alleen mogelijk voor studenten die het volledige wettelijk collegegeld verschuldigd zijn (artikel 7.45a WHW). Studenten die instellingscollegegeld betalen (artikel 7.46 WHW) zijn uitgesloten van dit experiment, omdat er voor hen voldoende alternatieven zijn voor meer flexibel studeren (privaat, contract- of deeltijdonderwijs) en om het onderscheid met andere experimenten op het gebied van flexibeler hoger onderwijs, die juist meer op deze groep studenten zijn gericht, te waarborgen. Voor studenten in een bacheloropleiding geldt bovendien als voorwaarde voor deelname aan flexstuderen, dat zij niet op grond van artikel 7.8b van de WHW een negatief bindend studieadvies mogen hebben gekregen voor hun opleiding. Indien een instelling geen bindend studieadvies afgeeft, dan is voorwaarde dat de student zijn bachelor propedeuse examens (eerste studiejaar) heeft behaald. Met deze studievoortgangseis wordt bewerkstelligd dat de studenten die deelnemen aan het experiment al enig studiesucces hebben behaald en binding hebben met de instelling. Studenten in een masteropleiding hebben al studiesucces aangetoond. Voor deze groep gelden geen aanvullende eisen, afgezien van de vereiste aanspraak op wettelijk collegegeld. Deelnemende instellingen hebben de vrijheid om binnen hun experiment ook andere voorwaarden te stellen.

De deelnemende instelling stelt vast hoeveel flexstudenten zij per jaar toelaat. Dit aantal mag per instelling echter niet meer zijn dan 10% van het totaal aantal voltijdstudenten aan de instelling in het voorafgaande jaar, met een maximum van 1.000. Het staat de deelnemende instelling vrij om minder dan 1.000 studenten per jaar toe te laten tot het experiment. Door deze maximering blijft het een overzichtelijk en beheersbaar experiment.

De instellingsregels kunnen ruimte bieden voor flexstuderen gedurende meerdere jaren. Stel dat aan een instelling in het eerste jaar van het experiment 1.000 flexstudenten deelnemen, dan mogen in het tweede studiejaar daar bovenop maximaal 1.000 nieuwe flexstudenten worden toegelaten.

Samengevat: de deelnemende instelling kan, met inachtneming van het voorgaande, zelf een keuze maken met betrekking tot het aantal studenten dat zij toelaat tot het experiment. Ook is zij vrij om vast te stellen op welke wijze studenten zich kunnen aanmelden voor flexstuderen, hoe de selectie wordt geregeld (op volgorde van inschrijving of anders), aan welke criteria studenten moeten voldoen om te kunnen flexstuderen en welke overige voorwaarden voor flexstuderen de instelling hanteert.

- Verschuldigd collegegeld

Het verschuldigde collegegeld wordt berekend per studiepunt, oftewel, het wettelijk collegegeld gedeeld door 60. Vanwege de extra lasten voor de instelling, die aan deze wijze van collegegeldheffing verbonden zullen zijn, wordt een opslag van 15% over het aldus berekende bedrag toegepast. Het collegegeld voor flexstuderen per studiepunt is dus het wettelijk collegegeld gedeeld door 60 vermeerderd met 15%.

- Verdere spelregels voor flexstuderenden

De student die wil flexstuderenden schrijft zich bij een deelnemende instelling op de reguliere wijze in als voltijdstudent voor een studiejaar. Bij de instelling meldt hij zich volgens de door de instelling vastgestelde procedure aan voor flexstuderenden. De instelling maakt tijdig aan de studenten bekend op welke wijze de student zich dient aan te melden voor flexstuderenden en – in voorkomend geval - op welke wijze en gronden hij hiervoor door de instelling wordt geselecteerd. Het is aan de deelnemende instelling om te bepalen gedurende hoeveel jaar een student mag flexstuderenden en of een flexstudent die stopt met flexstuderenden en verder gaat in voltijd of deeltijd het recht heeft om zonder nieuwe aanmelding op een later tijdstip in zijn studie weer verder te gaan als flexstudent. De instelling kan vaststellen of aanmelding voor flexstuderenden alleen met ingang van een nieuw studiejaar mogelijk is, of dat er tussentijdse momenten zijn waarop studenten kunnen starten met flexstuderenden. De instelling kan een minimum aantal studiepunten vaststellen dat de flexstudent per studiejaar (of periode) moet afnemen. Ook kunnen er andere voorwaarden gesteld worden, zoals met betrekking tot de volgorde waarin en de tijdvakken waarbinnen de gelegenheid wordt geboden tot het volgen van vakken en afleggen van tentamens. Van belang is dat de inrichting van het experiment die de instelling kiest moet passen bij het doel van het experiment. Dit aspect zal in het kader van het verlenen van toestemming voor deelname aan het experiment, bedoeld in artikel 17C, 2^e lid, worden getoetst. De flexstudent zou zo vrij als redelijkerwijs mogelijk moeten zijn in het bepalen van zijn studietempo. Daarom is het bijvoorbeeld onwenselijk dat een instelling van een flexstudent eist dat hij voor een heel jaar vastlegt welke vakken hij zal gaan volgen.

Binnen het experiment geldt dat de flexstudent uitsluitend het recht heeft om onderwijs te volgen en tentamens en examens te doen voor de vakken waarvoor hij zich als flexstudent heeft aangemeld. De instelling ziet toe op adequate handhaving hiervan. Zij kan hiertoe gebruik maken van mogelijk reeds bestaande regelgeving binnen de instelling of extra administratieve maatregelen treffen. Bij de evaluatie van het experiment zal ook worden getoetst op het risico van misbruik.

De flexstudent mag altijd minder vakken volgen dan waarvoor hij zich heeft aangemeld, maar de instelling mag bepalen dat in dat geval geen collegegeld wordt terugbetaald. De student betaalt immers voor het onderwijs dat hij van plan is te volgen en waarvoor hij zich volgens de geldende procedures heeft aangemeld, en niet voor het onderwijs dat hij daadwerkelijk heeft gevolgd.

Omdat de student goed en ruimschoots voor de aanvang van het studiejaar waarin aan het flexstuderenden kan worden deelgenomen geïnformeerd dient te zijn over de inhoud van het experiment, dient de instelling correcte informatie te ontwikkelen en die tijdig openbaar te maken. Bij afwijkende procedures omtrent aanmelden voor vakken en tentamens, afleggen van hertentamens moet de regelgeving in de onderwijs- en examenregeling aangepast of aangevuld worden ten behoeve van flexstuderenden.

Tenslotte dient te zijn gewaarborgd dat de geldigheidsduur van tentamenresultaten niet onredelijk interfereert met de keuze om te flexstuderenden. De deelnemende instellingen moeten daarvoor regelingen vaststellen. De noodzaak tot het vaststellen van een regeling vervalt als het wetsvoorstel "Versterking bestuurskracht onderwijsinstellingen" tot wet wordt verheven en in werking treedt (kamerstukken 34 251). Beperking van de geldigheidsduur van tentamenresultaten is daarna alleen nog mogelijk als er sprake is van "verouderde kennis". Het is van belang dat instellingen duidelijk communiceren aan flexstudenten over de geldigheidsduur van tentamenresultaten.

- Looptijd

De looptijd van het experiment flexstuderen is 6 jaar; van 1 september 2017 tot en met 31 augustus 2023. Een looptijd van zes jaar is nodig om resultaten te kunnen meten en inzicht te kunnen krijgen in het studiegedrag van de flexstudent, om een afweging te kunnen maken over structurele wetgeving en – indien daartoe wordt besloten - voor een soepele overgang naar een structurele situatie.

In beginsel kunnen studenten in de studie jaren 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 en 2020-2021 voor de eerste keer beginnen met flexstuderen. In het studiejaar 2018-2019 zal er sprake zijn van een tussentijdse toets. Afhankelijk van de toets kan worden besloten om het experiment met ingang van het studiejaar 2019-2020 te beëindigen.

Studenten die zijn toegelaten tot flexstuderen kunnen blijven flexstuderen voor de door de instelling vastgestelde duur, maar nooit langer dan voor de duur van het experiment. Dit betekent dat studenten niet per definitie het recht hebben hun hele studie als flexstudent af te maken. Omdat het experiment niets wijzigt aan de inhoud van de studie en de vakken tijdens en na het experiment gewoon aangeboden worden heeft dit, naast de financiële consequenties, geen negatieve gevolgen voor de student. Wel zal de maximale duur van deelname aan het experiment van tevoren goed door de instelling moeten worden gecommuniceerd richting de student.

6. Europese regelgeving (staatssteun)

Het risico dat het experiment leidt tot ongeoorloofde staatssteun, is beperkt. Naar de mening van de regering is er geen sprake van staatssteun, omdat er nauwelijks tot geen effect is op de interstatelijke handel en de deelnemende instellingen geen voordeel hebben met het experiment.

Flexstudenten volgen gewoon het reguliere voltijdonderwijs voor een bachelor- of masteropleiding, gericht op het behalen van een diploma. Deelnemende instellingen passen hun onderwijsaanbod niet aan voor flexstudenten. Het enige verschil met de reguliere voltijdstudent is dat de flexstudent het collegegeld meer verspreid betaalt over het aantal jaren dat hij of zij studeert, namelijk naar rato van het aantal vakken dat hij of zij volgt. Daarbij is het experiment flexstuderen alleen toegankelijk voor studenten die het volledige wettelijke collegegeld verschuldigd zouden zijn en niet voor hen die het instellingscollegegeld verschuldigd zijn. Er blijft een onderscheid met het aanbod dat door niet-bekostigde instellingen (inschrijven voor losse onderdelen) en de Open Universiteit als aanbieder van modulair onderwijs wordt aangeboden.

Het experiment richt zich niet op deeltijdonderwijs. Er is een onderscheid tussen de doelgroep van deeltijdonderwijs en die van flexstuderen. In het deeltijdonderwijs opteren de studenten in het algemeen voor structureel parttime studeren, terwijl een flexstudent zich inschrijft voor een voltijdse opleiding en naar verwachting tijdelijk opteert voor flexstuderen. Het deeltijdaanbod is aangepast op werkenden en vindt voor een groot deel plaats buiten 'kantooruren'. De flexstudent volgt het reguliere voltijdsaanbod, dat niet is afgestemd op nevenactiviteit. Hij of zij krijgt slechts de mogelijkheid om het studietempo aan te passen naar eigen wens, door per periode niet alle hiervoor geprogrammeerde vakken te volgen.

Op grond van het bovenstaande ziet de regering geen aanleiding om het (tijdelijke) experiment flexstuderen aan te merken als staatssteun en derhalve aan te melden bij de Europese Commissie.

7. Zorgplicht voor studenten

Gewaarborgd moet worden dat de overgang van voltijdstuderen naar flexstuderen en vice versa soepel verloopt voor de student. De instelling moet berekenen wat het resterende deel van het collegegeld is dat de student nog moet betalen. De student betaalt voor één studiejaar nooit meer dan het wettelijk collegegeld plus 15%.

8. Monitoring en evaluatie

Geëvalueerd zal worden of 'flexstuderen' de toegankelijkheid, kwaliteit en doelmatigheid van het hoger onderwijs ten goede komt. Daarbij wordt geëvalueerd of het experiment in een behoefte voorziet van studenten, of het uitvoerbaar is voor de instelling en wat de financiële gevolgen zijn. Ook zal bij de evaluatie worden gezien of uit dit experiment in het voltijdonderwijs lessen kunnen worden getrokken voor het deeltijdonderwijs en voor de bekostiging. De evaluatie zal worden uitgevoerd door een onderzoeksbureau.

Een tussentijdse toets zal plaatsvinden in het studiejaar 2018-2019. Bij deze toets zal in het bijzonder gekeken worden naar de animo van studenten om te flexstuderen, de financiële consequenties, de organisatorische uitvoerbaarheid en de beheersbaarheid. Afhankelijk van de uitkomsten van de tussentijdse toets kan worden besloten om het experiment met ingang van het studiejaar 2019-2020 te beëindigen. Een eindevaluatie volgt na 4 jaar, wanneer ook de effecten die zich op de langere termijn voordoen geëvalueerd kunnen worden.

Als uit de evaluatie blijkt dat het experiment succesvol is, zal worden gezien of, en zo ja hoe, flexstuderen structureel kan worden ingebed in de wet gelet op de meerwaarde voor alle betrokken partijen. Uiteraard wordt dit gezien in samenhang met andere ontwikkelingen in het kader van een flexibeler hoger onderwijs, zoals het experiment vraagfinanciering, de pilots flexibilisering en de ontwikkelingen in het kader van open en online onderwijs.

Er zal op verzoek van de initiatiefnemers van dit experiment een begeleidingscommissie worden ingesteld, waarin onder andere deelnemende instellingen en studentenorganisaties zitting hebben. De begeleidingscommissie houdt zicht op de evaluatie en draagt eraan bij dat de juiste informatie wordt opgehaald. De aan het experiment deelnemende instellingen en studenten die zich bij de instellingen aanmelden om te flexstuderen zijn verplicht mee te werken aan de evaluatie en hiervoor de benodigde informatie te verzamelen en aan te leveren (ook ten aanzien van de nulmeting). Instellingen dienen gedurende het experiment jaarlijks verslag van de uitvoering van het experiment te doen in het jaarverslag. De minister kan voor de inhoud van het jaarlijkse verslag en de voor de evaluatie relevante gegevens nadere regels geven op grond van artikel 1.7a, derde lid, van de WHW.

De volgende effecten worden in ieder geval geëvalueerd:

- De mate waarin het experiment bijdraagt aan een toegankelijker aanbod van het hoger onderwijs en grotere tevredenheid van de student, onder andere vast te stellen aan de hand van:
 - belangstelling en daadwerkelijke deelname (per opleiding en fase van opleiding);
 - de tevredenheid van de student;
 - effecten op motivatie en beleving van gevolgde vakken;

- de motieven van studenten voor deelname;
 - keuzes ten aanzien van bredere ontplooiing en eventuele toename van de bereidheid van studenten om nevenactiviteiten, zoals bestuurs- of medezeggenschapswerk, op te pakken;
 - in hoeverre er in individuele gevallen alternatieven geboden hadden kunnen worden (bijvoorbeeld profileringsfonds of deeltijdonderwijs);
 - het al dan niet bestaan van de behoefte om de gehele studie te flexstuderen (of slechts een korte periode);
 - effect op deelname en uitval (o.a. zijn er studenten die als zij niet hadden kunnen flexstuderen waren gestopt met studeren of met hun nevenactiviteiten?);
 - effect op de studeerbaarheid, studievoortgang (o.a. de mate waarin flexstudenten de vakken die zij volgen halen) en totale studieduur (voor zo ver meetbaar binnen de duur van het experiment);
 - effect op het al dan niet behalen van een diploma door de flexstudent (voor zo ver meetbaar binnen de duur van het experiment);
 - de aantrekkingskracht op studenten van instellingen die niet aan het experiment deelnemen.
- De mate waarin de vormgeving van het experiment doelmatig en financieel levensvatbaar is, alsmede praktisch en organisatorisch uitvoerbaar, o.a. vast te stellen aan de hand van:
 - gemiddelde collegegeldopbrengsten per student per jaar;
 - effect op de kosten en opbrengsten van de opleiding c.q. instelling;
 - effect op de bekostigingssystematiek bij structurele inbedding;
 - effecten op de studiefinanciering (inclusief collegegeldkrediet);
 - uitvoeringsconsequenties bij onder anderen DUO, Studielink en instellingen (tijdens experiment en bij structurele inbedding);
 - effecten in relatie tot de inrichting van het onderwijs: planning, curriculum, studiebegeleiding;
 - effecten (inclusief werkdruk) op organisatie, docenten en studieadviseurs;
 - effecten op inschrijvingsproces en informatievoorziening;
 - mogelijk misbruik dat door deelnemende studenten wordt gemaakt en de mate waarin instellingen misbruik kunnen voorkomen of tegengaan;
 - de tevredenheid van de student-deelnemers met betrekking tot kosten, proces en resultaat.

9. Administratieve lasten

De administratieve lasten in het kader van dit besluit zijn beperkt tot de volgende aspecten.

- Instellingen die deel willen nemen aan het experiment moeten een aanvraag indienen bij de minister.
- Daarnaast is er sprake van informatieverplichtingen ten behoeve van de tussentijdse toets en de evaluevaluatie van het experiment. Onderdeel daarvan is ook dat studenten in dit kader verplicht zijn informatie aan de instellingen waaraan zij studeren te leveren.
- Daarbij dienen deelnemende instellingen een jaarlijkse rapportage te maken over de deelname aan het experiment flexstuderen, die onderdeel uit dient te maken van het jaarverslag.

De gemiddelde administratieve lasten per jaar zijn in totaal 8.550 euro voor alle deelnemende instellingen gezamenlijk (bij zes deelnemende instellingen).

De administratieve lasten per jaar voor alle deelnemende studenten bedragen 18.750 euro (uitgaande van gemiddeld 5.000 deelnemende studenten op enig moment). De totale administratieve lasten (voor studenten en instellingen samen) gedurende de totale looptijd van het experiment bedragen 163.800 euro.

10. Uitvoering en handhaafbaarheid

Met het oog op de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het experiment zijn DUO, de Inspectie van het Onderwijs en Studielink betrokken. DUO is gevraagd het ontwerpbesluit te beoordelen op uitvoeringsaspecten. DUO heeft (@@). De Inspectie van het Onderwijs heeft (@@). Studielink heeft (@@).

11. Privacy Impact Assessment

Er is een Privacy Impact Assessment Rijksdienst (PIA) uitgevoerd ten aanzien van dit experiment. Dit assessment heeft opgeleverd dat verwerking van persoonsgegevens in het kader van het experiment uitsluitend door en onder verantwoordelijkheid van de aan het experiment deelnemende instellingen plaatsvindt. Het betreft de studentenadministratie en financiële administratie ten behoeve van de berekening en incasso van het collegegeld. Voorts wordt van studenten informatie gevraagd door middel van enquêtes, waarbij ernaar wordt gestreefd dat deze binnen de bestaande kwaliteits- of evaluatiesystemen plaats kunnen vinden en worden verwerkt. De instellingen leveren alleen de reguliere studentengegevens waarvan de bescherming wettelijk is geborgd en voorts uitsluitend geanonimiseerde gegevens ten behoeve van evaluatie. Op rijksniveau behoeven voor de uitvoering van dit experiment daarom geen maatregelen te worden getroffen die gericht zijn op de bescherming van persoonsgegevens.

12. Gevolgen voor de Rijksbegroting

Het experiment leidt in het kader van de bekostiging niet tot extra kosten. De flexstudent wordt wat betreft de bekostiging beschouwd als een regulier ingeschreven voltijdstudent. De evaluatie zal incidentele kosten met zich meebrengen. Deze kosten zullen worden gedekt binnen artikel 6 en 7 van de begroting van OCW. Uit de uitvoeringstoets is gebleken dat de uitvoeringskosten (@@) bedragen. Het experiment kan gevolgen hebben voor het collegegeldkrediet, omdat de flexstudent de opslag op het collegegeld met collegegeldkrediet mag financieren. Ook kan mogelijk door flexstudenten meer gebruik worden gemaakt van de studievoorschotfaciliteiten, omdat zij te maken kunnen krijgen met een langere studieduur. Als door de mogelijkheid die het experiment biedt, méér studenten besluiten naast hun studie andere taken op te pakken, en daardoor vertraging oplopen, kan het zijn dat een groter aantal studenten aanspraak maakt op een extra jaar studiefinanciering. De financiële consequenties laten zich moeilijk schatten, omdat een deel van de doelgroep zal bestaan uit studenten die onder de huidige wet- en regelgeving ook extra taken oppakken naast hun studie en dus te maken hebben met een langere studieduur.

13. Adviezen, overleg en internetconsultatie

Bij de ontwikkeling van dit experimenteerbesluit is meerdere malen overleg geweest met de indieners van de motie, de LSVb, de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam en met Tilburg University. Dit heeft ertoe geleid dat in de voorbereidende fase aandacht is geweest voor wat de initiatiefnemers met dit experiment voor ogen hebben.

Dit besluit heeft in de periode @@ opengestaan voor internetconsultatie. Omstreeks dezelfde periode is het besluit er consultatie rondgezonden naar de VH, VSNU, LSVb, ISO en NRTO. Naar aanleiding hiervan is gebleken @@...

Het besluit heeft geen betrekking op Caribisch Nederland.

14. Voorhangprocedure

Het ontwerpbesluit heeft voorgehangen bij de Eerste en Tweede Kamer. De Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer heeft een aantal schriftelijke vragen en opmerkingen over het experiment voorgelegd aan de minister. Bij brief van ... zijn de vragen beantwoord. Het verslag van het schriftelijk overleg is op ... vastgesteld. Op hoofdlijnen komt de inbreng van de Eerste en Tweede Kamer er op neer dat ...

Artikelen

Artikel I, onderdeel B

Hoofdstuk I van het Besluit kent een aantal algemene bepalingen die in beginsel voor alle experimenten al dan niet op dezelfde manier gelden. Het experiment flexstuderen is in deze artikelen opgenomen. Voor alle experimenten geldt op dezelfde manier dat studenten goed geïnformeerd moeten worden over het desbetreffende experiment.

Artikel I, onderdeel C

Voor alle experimenten geldt dat de instelling verplicht is er voor te zorgen dat de onderwijscontinuïteit voor studenten is geborgd wanneer het experiment wordt beëindigd. In geval van beëindiging van de accreditatie van een onvolledige opleiding wordt die waarborg ook geboden door artikel 5a.12. Daarnaast geldt voor alle experimenten dat het medezeggenschapsorgaan adviesrecht heeft over de inrichting van het experiment.

Artikel I, onderdeel D

Het tijdstip van de evaluatie is zodanig gekozen dat er binnen de looptijd van het experiment, voldoende tijd is voor de evaluatie en desgewenst voor het ontwerpen en indienen van een wetsvoorstel ten behoeve van structurele inbedding.

Artikel I, onderdeel E

Onder bepaalde omstandigheden is de minister bevoegd een experiment op het terrein van flexibilisering geheel of gedeeltelijk te beëindigen. Deze bepalingen moeten ook voor het experiment flexstuderen gelden.

Artikel I, onderdeel F

Onderdeel F betreft de introductie van vijftien nieuwe artikelen waarin het experiment flexstuderen is vormgegeven. Deze artikelen worden hierna, indien nodig, toegelicht.

Artikel 17a

Deze bijzondere begripsbepaling geldt uitsluitend voor hoofdstuk 2a.

Artikel 17b

In artikel 17b is vastgelegd uit welke hoofdelementen het experiment flexstuderen is samengesteld. In het algemeen deel van de toelichting is op deze uitgangspunten uitvoerig ingegaan. Samengevat komt het op het volgende neer:

- de deelnemende voltijdsstudent bepaalt zelf de omvang van het te volgen onderwijs;
- de omvang van het collegegeld van de student is op die omvang afgestemd;
- de student komt in aanmerking voor het wettelijk collegegeld;
- aan de deelnemende bachelor-student wordt de eis gesteld dat deze zijn of haar eerste studiejaar succesvol heeft afgerond.

Artikelen 17c en 17d

De duur en de gewenste omvang van het experiment zijn in het algemeen deel van de toelichting aan de orde gekomen.

Artikel 17e

Een experiment is ingevolge artikel 1.7a, eerste lid, van de WHW alleen toelaatbaar als het oogmerk van het experiment verbetering van de kwaliteit, toegankelijkheid of doelmatigheid van het hoger onderwijs is. Dit experiment beoogt vooral de toegankelijkheid van het hoger onderwijs te bevorderen. In het algemeen deel van de toelichting is hierop ingegaan.

Artikel 17f

De afwijking van artikel 7.34, eerste lid, onderdelen a en b, van de WHW houdt verband met de beperking van het recht op onderwijs als gevolg van de regeling in artikel 17m, eerste lid. De student heeft uitsluitend het recht het onderwijs te volgen waarvoor hij of zij heeft betaald.

Artikel 7.43 van de WHW regelt de verplichting voor de student om collegegeld te betalen. In het kader van dit experiment geldt deze verplichting slechts in beperkte mate. Er geldt voor de flexstudent namelijk een bijzonder financieel arrangement met een afwijkende betaalplicht.

De regeling voor vermindering, vrijstelling en terugbetaling van collegegeld die artikel 7.48 van de WHW biedt, geldt niet voor de flexstudent. Het bijzondere collegegeld dat hij betaalt geeft hem dus geen recht op vrijstelling van collegegeldbetaling in geval van een tweede inschrijving. Verlate inschrijving of tussentijdse uitschrijving geeft geen recht op gedeeltelijke compensatie van het collegegeld in de zin van artikel 7.48 van de WHW. De regel dat vermindering van collegegeld, anders dan in de zin van artikel 7.48, ondoelmatig is, geldt evenmin in het kader van dit experiment.

Een deelnemende instelling is bevoegd eigen regelingen vast te stellen voor betalingstermijnen (artikel 17n, derde lid) en uitkeringen uit het profileringsfonds (artikel 17n, tweede lid). Als het instellingsbestuur van deze bevoegdheden gebruik maakt, wordt afgeweken van de artikelen 7.47 onderscheidenlijk 7.51 tot en met 7.51h van de WHW. Deze afwijkingsbevoegdheid wordt mogelijk gemaakt in het tweede lid van artikel 17d.

Artikel 17 g

De evaluatiecriteria zijn afgeleid van het doel van het experiment zoals verwoord in artikel 17e.

Artikel 17i

Deelname aan het experiment is uitsluitend relevant voor bekostigde universiteiten en hogescholen. Niet bekostigde instellingen voor hoger onderwijs zijn immers al vrij om hun studenten flexibel te laten studeren.

Artikel 17j, 17k en artikel 17l

Om aan het experiment flexstuden deel te nemen heeft een instelling toestemming van de minister nodig. Deze toestemmingsfiguur bevordert dat alleen goed uitgewerkte en voor het doel relevante plannen deel uitmaken van het experiment. Ook moet uit een oogpunt van beheersbaarheid worden voorkomen dat het experiment te omvangrijk wordt en moet vaststaan dat het medezeggenschapsorgaan heeft ingestemd met deelname. Tenslotte moet de minister een handvat hebben om het experiment bij gebrek aan relevantie geen doorgang te laten vinden.

Artikelen 17m

In dit artikel is de positie van de student die deelneemt aan het experiment nader geregeld. De student behoudt het recht tijdens het studiejaar weer op "reguliere", niet experimentele wijze te studeren. Zijn of haar reguliere collegegeldverplichting herleeft dan weer. De instelling dient bij de berekening van de hoogte van het resterende collegegeld proportioneel te werk te gaan. Dat is tot uitdrukking gebracht in het tweede lid, tweede volzin.

Artikel 17n en 17o

In deze artikelen zijn de bevoegdheden en verplichtingen van het deelnemende instellingsbestuur geregeld. Belangrijk uitgangspunt van dit experiment is, dat de instelling het experiment naar eigen inzicht inricht.

In het belang van de studenten die willen deelnemen aan het experiment dient het instellingsbestuur de inrichting van het experiment tijdig bekend te maken. In artikel 17m, derde lid, is geregeld welke onderwerpen bij die informatieverstrekking in ieder geval aan de orde dienen te komen.

Het instellingsbestuur heeft niet alleen (informatie)verplichtingen jegens de student maar ook jegens de minister in het kader van de monitoring en evaluatie. Die verplichtingen zijn in artikel 17o, vijfde, zesde en zevende lid, geregeld.

Het achtste lid is een vangnetbepaling voor bijzondere situaties.

Artikel I, onderdeel G

Het te wijzigen besluit zou met ingang van 1 juli 2022 komen te vervallen. Het onderhavige experiment loopt echter langer door. Om die reden is de geldigheidsduur van het besluit verlengd tot 1 januari 2025. Deze verlenging heeft geen gevolgen voor de duur van de drie experimenten die reeds in het besluit zijn geregeld.

Artikel II

Om te regelen dat flexstudenten meetellen voor de bekostiging, dient de definitie van het begrip "opleiding van eerste inschrijving" in het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 voor de duur van het experiment te worden aangepast. De tekst onder ten derde is nieuw. Gedurende de looptijd van het experiment moeten onder het begrip "opleiding van eerste inschrijving" namelijk ook de opleidingen worden begrepen die deel uitmaken van het experiment flexstuden. In combinatie met artikel 4.8 van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 wordt aldus een toereikende grondslag voor de bekostiging gerealiseerd.

Artikel III

Het besluit treedt onmiddellijk in werking.

Deze toelichting wordt gegeven in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker